

KIADJA AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj:

Egész évre 8 aranykorona, fél évre 4 aranykorona.

Előfizetési díjakat és hirdetések az Országos Halászati Egyesület (Budapest, V, Országház-tér 11. II. em. 213.) fogad el.

Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, M. KIR. HALÉLETTANI KISÉRLETI ÁLLOMÁS (II, DEBRŐI-ÚT 15. SZÁM.)

TARTALOM: A Balaton pontyosítása, *Dobránszky Béla dr.* — Haltermelésünk multjából. *Landgraf János.* — gr. *Migazzy Vilmos* emlékezete. *Ruffy Pál dr.* — A Balaton pontyosítása. *Hankó Béla dr.* — Magyarország haltermeléséről és halfogyasztásáról. *id. Zimmer Ferenc* — Társulatok—Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

A Balaton pontyosítása.

Irta: Dr. Dobránszky Béla.

A Halászat legutolsó számában erről a kérdéstről Répássy Miklós cikke a kérdéssel elméletileg foglalkozik, amely alkalommal a cikkíró, a most végzett pontyosítás sikertelenségét, mondjuk reménytelenségét, a leghatározottabban megállapítja. Ezzel szemben ki kell jelentenem, hogy bár nagy áldozatokat vállaltam el a kísérlet érdekében, még se mernék hasonló határozottsággal állást foglalni amellet, hogy a vállalkozás biztos sikerrel fog járni, azonban egész határozottsággal vallom, hogy az, hogy a cikk megállapításokat mer eszközölni ebben a kérdésben, nyilvánvaló hiba, mert egy kísérlet eredményét illetőleg, sem jó, sem rossz irányban a jövőt tudni nem lehet, ellenben az előrehaladás érdekében kifejtett munkát lekicsinyelni és elkedvetleníteni, helytelen és sehol sem szokásos.

Ismétlem, dacára, hogy nagy tétem áll az ügy kimenetelén, kedvező eredményt garantálni nem merek. Ennek tudatában voltunk akkor is, amikor ezt a kísérletet elvállaltuk és számoltunk még esetleges teljes eredménytelenséggel is, tehát a következmények bennünket nem fognak váratlanul érni és annak elviselésére képesek leszünk.

A cikk első elméleti megállapítását, t. i. azt, hogy előbb ki kell őríteni a Balatont a konkurenséktől és csak akkor lehet pontyosítást eredménnyel végezni, kénytelen vagyok fantasztikusnak minősíteni, amely végre nem hajtható. Ha így állana a dolog, akkor a Balaton pontyosításáról eleve le kellene mondani. Fantasztikus a gondolat maga és fantasztikus a feltevés, hogy másnak ennél jobb gondolata nem lehet. Különben erre a lent előadott tények már is rácsáfoltak. Ugyan-csak helyt nem állónak tartom, az egyensúlyi állapotra vonatkozó egész elméletét, de különösen ennek azt a részét, hogy ezen egyensúlyi állapoton addig változtatni

nem lehet, amíg a Balatonnak a cikkben előfeltételül szabott kiürítése meg nem történik. Ugyanis minden egyensúlyi állapotot százféle körülmény befolyásolhat és megváltoztathat, tehát azt mondani, hogy valamely egyensúlyi állapot csak egy bizonyos módon változtatható meg, állítani igazán nem lehet. Ha valamely termelési objektumnak termelő ereje egy ilyen megváltozhatatlan egyensúlyi állapotnak volna elfogadható, akkor az emberiség egész haladása igen nehéz próbakövekhez volna lán-colva és nem volna érdemes egy próbamegoldást több-féleképen megkísérteni. Valószínűnek látszik azonban, hogy a cikk téved akkor, amikor a víz tápláló erejében keresi a mostani egyensúlyi állapotnak az okát és szükségesnek tartja előbb a Balaton vizének átszűrését, mert igen valószínűnek látszik, hogy a vizek tápláló ereje nem dönti el azt, hogy az illető vízben milyen halféleségek és milyen arányban vannak. Így például a folyók hideg, mozgó vizei nem nyújtanak több táp-értéket a pontynak, mint a Balaton és mégis ezekben a ponty összehasonlíthatatlanul nagyobb szerepet játszik, pedig a ponty ezenkívül természeténél fogva is, a csendes nyugodt, meleg vizeket kedveli mindenekelőtt. Sok mindenfélét tudnék még e tárgyhoz felhozni s nekem is van néhány elméletem, amikkel azonban nem akarok senkit sem untatni. Van néhány tapasztalatom is olyan mesterséges és természetes vizeket illetőleg, amelyeket más szakértők nem tudtak hasznosítani, azonban nem akarok elveszni a részletekbe, hanem minthogy ezt a mi üzleti ügyünket inkább közügynek lehet tekinteni és mert látom, hogy az érdeklődés is olyan nagy ez iránt az ügy iránt, mint egy közügy iránt szokott lenni, tehát talán jobb szolgálatot teszek akkor, ha elmondok néhány az ügyre vonatkozó már is jelentős tapasztalatot, megvilágítva az én gondolatmenetemmel. Mindenekelőtt a kiindulási alapom annakidején az a megfigyelésem volt, hogy a Balatonba a pontyok termeléséhez nincs szükség arra az emberfeletti kiürítő munkára, amelyről a

cikk szól, mert ott az előfeltételek már is megvannak. Az okokról legutóbbi cikkemben szoltam és erről elég sok szó esett az ügy megkezdésekor is, de ezzel a sok beszéddel igazán nem érdemes sokat foglalkozni, hanem inkább talán mindenkit jobban érdekelni fog az a tény, hogy az 1925. év tavaszán, áprilisban cca. 3 dekán aluli átlagsúlyban behelyezett pontyivadék (ebben már bele vannak számítva a kétnyaras kihelyezett nyaras pontyok is!) mostanig kb. átlagosan 20—25 dekára növekedtek meg. *Tehát mindaz, ami a cikkben arra nézve áll, hogy a pontyok részére nincs hely és táplálék a Balatonban, hogy továbbá előbb a Balaton kiürítését kell végrehajtani, megdől ezzel az egyszerű ténnyel.* Meg kell még jegyezni, hogy a múlt évben köztudomásulag a ponty mindenütt rosszul telet és a szállítás is nyomot szokott hagyni a pontyivadékon, ezért evvel a növekedéssel én megelégedve nem vagyok és számítok arra, hogy a pontyivadék a Balatonban évente átlagosan fél kilóval fog növekedni, ha a fenti hátrányos körülmények nem fognak közrejátszani. Ennek elkerülése végett Balatonföldváron, közel a Balaton mellett épített tógazdaságunkban igyekszünk már is termelni az ivadékokat. Végre még azt teszem mindezekhez, hogy a ponty növekedését illetőleg soha nem volt semmi aggodalmam és e tekintetben Purgly Pál ömértóságának is az volt a véleménye, hogy az évi $\frac{1}{2}$ kg-os gyarapodásra számítani lehet.

El kell azonban árulnom, hogy a Balaton pontyosítását illetőleg vannak aggodalmaim, azonban egész más irányuk, melyekről majd talán máskor fogok szólni, ha ez mint közügy érdekelni fogja a halászattal foglalkozókat.

Néhány szót szeretnék még ugyanis szentelni a cikk azon természetesen szintén csalhatatlan megállapításának, hogy a pontyra nem szabad ráfogni, hogy nem szivesen ívik a Balatonban. A pontyok ezt a ráfogásomat, amelyet én magam csak szerény feltevésnek minősítek, épen mert biztosnak nem érzem magamat ki nem próbált dolgokban, a gyakorlatban igazolni látszanak. Tény ugyanis, hogy a pontyok mindenképen arra töreksznek, hogy ivási időben a Balatonból kimenjenek és pl. a tihanyi mesterséges árokkal összekötött nádasba 20—30 mázsaszámra vonultak ki az anyapontyok az ivási időben. A mennyiség fogásokkal lett megállapítva. De talán nem is egészen az ivási helyen mulik az egész kérdés, hanem az ivás utáni viszonyokon. Kétségtelen, hogy a ponty a hullámoknak kitett helyen kénytelen ivni a Balatonban, míg a fogas legtöbbször olyan mélyebb helyeken ívik, ahol a hullámozás a vizet már kevésbé mozgatja. Mindenesetre *vannak közvetlen tapasztalataim arról, hogy a szélnek kitett nagy tavakban az ivás igen sokszor nem sikerült és a franciák is ezzel az indokolással építettek félig természetes tavaik mellé kis ivótavakat. Lehet, hogy ez mind nem helyes, de jobb kipróbálni, mint nem csinálni.* Ezzel a kérdéssel különben nem is akarok foglalkozni, mert a pontyosítás rentabilitása az ivadékbekhelyezésre van alapítva és csak váratlan meglepetés lenne, ha az ivatás révén is sikerülne fellendíteni a Balaton pontyosítását.

Még csak egyet. A tavalyi állítólagos rengeteg természetes pontyivadékból a Balatonban semmit se látunk, míg a mi kihelyezett ivadékokunk állandóan mázsaszámra kerül a hálóba. De itt már kezdődik a *dolog üzleti része*, ami minden gazdálkodásnak különben is célja és talpköve és ezért ennél a pontnál visszavonulok a nyilvános közlésektől. Az üzleti rész tekintetében ugyanis egyrészt a velünk szerződéses viszonyban levő másik félnek

járó discretio miatt nincs jogomban és módomban felvilágosításokat adni, másrészt a jövőbeli üzleti kilátások annyira távol esnek a kérdés közügynek tekinthető részétől, hogy erről nyilatkozni nem volna helyénvaló. Így tehát a kérdés üzleti részét illetőleg vitába nem bocsájtkozhatom, de viszont megállapítom, hogy a kérdés üzleti részét a mi üzleti természetű adatszolgáltatásunk nélkül elbírálni nem lehetett. Mindenesetre az üzleti rész nem a vitatkozásokban, hanem a gyakorlatban fog eldőlni.

A cikkben kilátásba helyezett büntetésem súlyát mindenesetre enyhíteni fogja az a tudat, hogy valami jót akartam csinálni. Legfeljebb ez nem sikerült!

Haltermelésünk multjából.

Irta: Landgraf János.

(Folytatás.)

Szerencsére célt is értünk, amennyiben ama társulatok, amelyek hivatásuk kifogástalan teljesítésével helyesgondozták vizeiket illetve halaikat, a bérösszegek emelkedésében jelentkező eredményekben nagyon is szerédes bizonyítékát szolgáltatottak annak, hogy az amerikaiak magoknak ártnak legtöbbet.

Ha lassan is, de végre is kialakult a társulatok révén egy olyan halgazdaság a közvizeken, amelyhez hasonlót más államok felmutatni nem tudnak.

El nem hallgathatom, hogy az állam e téren igen nagy hasznára volt a társulatoknak, amennyiben megtermékenyített fogassüllő ikrákat, egyes kivételes esetekben meg apró pontyivadékokat adományozott nekik területük halasítására. Ennek a haszna nem csupán a hal szaporításában, hanem a közhalászok okulásában mutatkozott. Megtanulták nevezetesen, mint lehet és kell a halállományt direkt uton gyarapítani és kifogástalan tenyészanyaggal nemesíteni, és tudatára ébredtek annak is, hogy a halhoz is inkább van köze annak, aki tenyészítésében részes, mint annak, aki csak fogni igyekszik. Érdekes és jellemző példákat idézhetnék arra nézve, mint alakult át a halászok közti hangulat az általunk óhajtott irányban és mint érlelődött ténnyé, hogy nemcsak a tulajdonosok, hanem a halászbérlők is a halasítást s a halak gondozását működésük körébe ígtatták.

Amikor a világfelfordulás szomorú következményei ránk szakadtak, több mint 100 halászati társulat dolgozott, 300.000 kat. holdat meghaladó vízterületet gondozva. Olyan eredmény ez, amelyik felett itt járt külföldiek a legnagyobb elismeréssel adóztak. Kizárólag a társulatok intézményének és azok helyes szervezetének vélelem betudhatni azt, hogy a törvény harmincöt éven át változatlan maradt s akadálytalanul alkalmazkodhatott a nagy felfordulás szülte változásokhoz. Bár tudom és ismerem fogyatékeit is, aki tárgyilagosan gondolkodik és figyelemre méltatja az előzőekben mondottakat, nem tagadhatja meg annak az elismerését sem, hogy előnyei jelentékenyen tulszárnyalják fogyatékeit. S amidőn jómagam egy emberöltőre terjedő tevékenység után megváltam szóbanforgó hivatásomtól, úgy érzem, nincsen okom szégyenkezni eme törvény megalkotásában és alkalmazásában betöltött szerepem miatt.

Itt lesz helyén a törvényhozásnak, a halászat védelme érdekében tett egy másik intézkedéséről is megemlékezni. Értem a dunai halászat érdekében Magyarország és Románia között kötött halászati egyezménynek az 1907. évi II. törvénycikkbe való iktatását. Hazai halfaunánknak gazdaságilag felette értékes tagjai voltak mindig a tokfélék csoportjába tartozó ama halak, amelyek a Fekete-

tengerből vándoroltak a Dunába és Tiszába ívás okából. Idők folyamán ezek száma annyira megcsappant, hogy például a kaviárt szolgáltató viza, a Vaskapu szabályozási munkálatok idején már Orsova környékén is ritkaság számba ment, holott például egy évszázaddal előbb a Gönyő-menti vizafogók látták el udvartartásunkat eme halakkal. Sokan a Vaskapu szabályozással hozták ezt kapcsolatba, holott pedig az régibb eredetű. Kétségtelen, hogy ennek is lehet része benne, hiszen a legértékesebb vizafogó helyek semmisültek meg a mederben végzett sziklarobbantások által, de hivatalos kimutatásokat láttam arról is, hogy mennyivel több tokféléet fogtak évről évre Bulgáriában, még inkább Romániában, mint annakelőtte. Az egyre emelkedő ezen halzsákmány legjobb bizonyítéka annak, hogy hozzánk annyival kevesebb számu viza juthatott. Ez a körülmény késztetett bennünket arra, hogy 1904 év őszén Ausztriához, Szerbiához, Romániához és Bulgáriához forduljunk és előttük a dunai halászat védelme érdekében nemzetközi egyezmény kötésének szükségét hangoztassuk. Felhívásunkra Ausztria kijelentette érdektelenségét, Szerbia és Bulgária pedig politikai okokból nyilatkozott ellene az egyezménynek úgy, hogy csak Romániával indulhatott meg a tárgyalás. Későbbben Szerbia is hozzájárult az egyezmény megkötéséhez, s mert időközben Románia úgy Szerbiával, mint Bulgáriával megegyezett, az általunk tervezett feltételeknek teljesen megfelelő módon, ha nem is közvetlenül, de közvetve reméltük érdekeinket szolgálni. Romániával kötött egyezményünk ratifikáltatott és becikkelyeztetett, ellenben a szerbekkel kötött egyezmény ezt nem érthette meg, a mind ellenségesebbé vált politikai viszonyok miatt. Ugyancsak a politikai viszonyokon mult az is, hogy a román egyezmény végrehajtásában nem értünk el különösebb eredményt. E tekintetben legfeljebb más irányu közjogi vívmányra hivatkozhatom. Arra nevezetesen, hogy az itt említett szerződések voltak tudomásom szerint az elsők, amelyeknek előkészítésénél és véglegzésénél a külügyminisztérium közvetítése nélkül, vagyis Ausztriával szemben, teljesen önálló állásként, magyar közegek jártak el. *Krisztinkovich Ede* és az én csekély személyem volt szerencsés Ófelségének külön megbízó levelével a jelzett tárgyalásokon résztvenni. Sajnos a trianoni bölcsesség szabta határok mellett, dunai halászatunk érdekeinek védelmére ma már egyéb rendszabályok is kellenek, mint aminőkről a hivatkozott egyezményben gondoskodtunk.

III.

Eredeti célkitűzéseim között legnehezebben a szaklap ügye bontakozott ki. Már a legelső lépések tételénél elháríthatatlan akadályra bukkantunk, amennyiben sem az olvasóközönség valószínű számáról, sem a lap munkatársai felől tájékozást nyújtani nem tudtam, ezek nélkül pedig nem akadt senki, aki a lap élére állani hajlandó volt. Okvetlenül várni kellett tehát addig, amíg a jelentkező tényleges szükségletre utalhatunk. Noha erre az időszakra esik *Herman Ottó* halászlai műveinek a megjelenése is, s azok nem kis mértékben járultak a nagyközönség érdeklődésének felkeltéséhez mégis propogandaként legnagyobb hasznát a tógazdaságok terjedésének vettük. A haltermelés menetének és hasznának megismerése folytán egyik példa nyomán keletkezett a másik, s ha nem is rohamosan, de évről évre gyarapodott azoknak a száma, akik tudásuk kiegészítése, avagy tapasztalataiknak megvitathatása érdekében egy szaklap alapítását sürgették. Másfél évtizedig tartott, amíg ez az időpont ránk köszöntött, abból az alkalomból, hogy *dr. Lendl Adolf* ismert nevű

természettudósunk konkrét ajánlatot tett. Mint a „*Természet*“ című népszerű folyóiratnak a tulajdonosa, hajlandónak nyilatkozott „*Halászat*“ név alatt jelzett lapját külön melléklettel kiegészíteni s azt összes előfizetőinek megküldeni, amennyiben a kapcsolatos nyomdai költségek egyrészt a földmivelési tárca magára vállalja, és a tárca gondoskodik szerkesztő utján a lap szellemi részének zavartalan ellátásáról. A cél megvalósíthatása érdekében nem térhettem ki a szerkesztői feladat vállalásától, s mint azt a nevezett lap mult évi 17—18. számában „Huszonöt év“ cím alatt *dr. Unger Emil* mai szerkesztő írja, 12^{1/2} éven át végeztem. A munkatársak száma bizony csak lassan gyarapodott s nem csekély gonddal járt a kéthetenként megjelenő lapot a megfelelő dolgozatokkal ellátni, nekem, aki elfoglaltságom, még inkább hivatalos utazásaim miatt felette gyakran voltam távol; de viszont nagy örömet is leltem abban, hogy az általam kezdeményezett termelést érintő sokféle kérdésnek tisztázását és megoldását elősegíthettem.

Az idézett cikkben foglaltak mellett ismétlésekbe kellene bocsátkoznom, ha a „*Halászat*“ további fejlődésével foglalkoznám, minélfogva ezt mellőzve, csupán a „*Halászat*“-ot megelőző halászati folyóiratokra vonatkozólag óhajtok pár adatot itt leszögezni. Nevezetesen megállapítandó, hogy már a bevezetésben említett „Felsőmagyarországi halászegylet“ is adott ki „*Halászati Lapok*“ név alatt egy szaklapot, havonként egyszeri megjelenéssel. Azt *dr. Ruffy Pál* szerkesztette s Aranyosmaróton, mint az egyesület székhelyén, adták ki. Ha jól tudom két évfolyama volt, mert amikor 1884 derekán a Rózsahegyen tartott közgyűlés az egyesületi székhelynek Késmárkra való áthelyezését határozta el, szerkesztő hiányában a lap megjelenése szünetelt. 1885-ben az akkori országos kiállítás alkalmából a szóban forgó egyesület tagjai Budapesten tartották közgyűlésüket, amelynek napirendjén az „*Országos Halászati Egyesület*“ alakítása is szerepelt. Tényleg az átalakulás megtörtént és *Migazzy Vilmos gróf* elnökké, *Kriesch János* műegyetemi tanár pedig ügyvezető alelnökké választván, ezen egyesület székhelye Budapestre, a tulajdonába szállt szaklap pedig *Kriesch* szakavatott kezeibe került. Emlékezetem szerint csupán csak két füzetet látott napvilágot ebben a stadiumában, mert a szerkesztőnek hirtelen elkövetkezett halálával úgy a *Halászati Lapok*, mint az *Országos Halászati Egyesület* tevékenysége megszűnt és szünetelt addig, amíg a Budapesten megtartott első halászati kongresszus az egyesület újból való életrekelését meg nem sürgette. Ekkor már a szaklap ügye mint „*Halászat*“ már meg volt oldva a földmivelési kormány által nyújtott segítségével.

IV.

Haltermelésünk terjesztése körül kezdettől fogva olyan területek felhasználását szorgalmaztam és ajánlottam főleg, amelyek mezőgazdasági célra nem alkalmasak, ellenben halászlailag termővé tehetőek akkor, ha tóvá alakíthatók. Ilyen vonatkozásban ugyanis a haltermelés, talajjavítás eszközeként érvényesül, mi mellett a gazdaság külsejét szebbé s mindezek folytán értékesebbé is teszi. Megértők is akadtak, csak éppen az volt a baj, hogy a jelentkezők régi gyakorlat szerint, az állam által óhajtották az ujtás költségeit viseltetni. Ezt pedig mi nem voltunk hajlandók megérteni, abból indulva ki, hogy lukratív termelésről lévén szó, az más támogatásra igényt nem tarthat, csupán arra, hogy az állam saját közegei által készített tervet és költségvetést és felügyeletük alatt eszközölteti a kivitelt. Ezen elvi állás-

pont mellett hűségesen kitartva, bár lassabban haladtunk, de annyira biztosan, hogy a haltermelésből nem üveg-házi növény lett, hanem a maga emberségéből virágzó életképes vállalkozás.

Mint a jól megalapozott természetes fejlődésnek barátja, gondosan kerültem továbbá a nagy ígéretekkel való hangulatkeltést, hanem arra törekedtem, mint lehet szerény kezdettel a lábaimat megvetni s aztán az így elérhető eredményekkel a további fejlődés útját egyengetni. Ebbeli eljárásom hasznát főleg akkor láttam, amikor a haltermelés mibenállásáról tájékozatlan gazdasági tisztviselőkkel kerültem szembe, mert ők rendes teendőkkel tulterhelve, felelősségük tudatában is félték s akadályokat is gördítettek nem egyszer az ismeretlen munkakör megvalósítása elé. Sokszor tapasztaltam, hogy ilyen akadályokkal szemben egy szerény, de hatásos kísérlet tanulságai mindig célhoz vezetnek.

Ami a gyakorlati példaadást s ennek hasznát illeti, különösen sokat köszönhettem a *tatai hitbizományi uradalomnak*, illetőleg az uradalom akkori haszonélvezőjének: *Esterházy Miklós* grófnak, aki tógazdaságának okszerű alapokra leendő fektetéséhez kért terveket, költségvetést és szaksterü utmutatást.

Mint történeti okiratok igazolják, a tatai tógazdaság eredete évszázadokra ér vissza, de a változott gazdasági és birtokviszonyok miatt, nemkülönben azért is, mert a modern haladás eszközeinek alkalmazásában nem tartottak lépést a követelményekkel, a nevezett tulajdonos birtoklása alatt jövedelmezősége erősen megcsappant. Üzemük nem állt másból, mint az egyes tavaknak 4—4 évi ciklusokban való lehalászásából, amikor a fejletlenek talált halanyagot piacra adták, a fejletlent pedig tovább érlelés végett vissza hagyták. Magától értetődő, hogy ilyen üzem mellett a halak teljes degenerálódásának és a tavak kimerülésének el kellett következnie. Tényleg olyan silány minőségű pontyot azóta sem láttam sehol, amelynek minőségét élenken jellemzi az, hogy a budapesti halászok hosszú nyurga alakja miatt „sodrófa” néven nevezték el maguk között.

A javítás lehetősége kézen feküdt. Tökéletesen kipusztítani a régi silány anyagot s azt nemes gyorsnövésű tenyészanyaggal helyettesíteni, aztán olyan üzemet rendszeresíteni, amelyik mellett a tavak feljavíthatók és karbantarthatók, okszerűbb népesítést, és végül a tógazdaságnak fiasító és nevelő tavakkal való kiegészítését javasoltuk. Az uradalom elfogadta javaslatunkat, sőt még a bánhidai Nagytónak megfelelő betonzsilip építésével újból való helyreállítását is, úgy hogy ezáltal majd két évre terjedő munkaalkalom nyílt számunkra, amit hűséges munkatársam: néhai *Tichy Alajos* állami halászmester hajtott végre felügyeletem alatt. Így jutott az uradalom 786 kh. kiterjedésű tógazdasághoz, amelyek közül egyik Tatán, a másik Bánhidán és környékén van; amaz a 430 k. h. Öregtóra, emez a 120 k. h. Nagytóra támaszkodik, mint hizlaló tavakra.

Különösen kell megemlékeznünk az uradalom által végrehajtott halanyagcseréről, mint olyanról, amely hazai köztenyésztésünk alapjává lett. Leszögezendő ugyan is, hogy az uradalom által Wittingauból importált kiváló tenyészanyag lett alapja hazai haltermelésünknek s kizárólag ennek köszönhetjük azokat a szép és tökéletes formájú pontyokat, amelyek nem csupán tógazdaságokból, hanem a Balatonból, sőt ujabban a Dunából és a Duna egyes ártereiről tömegesen kerülnek piacainkra. Az elismerés ezért néhai gróf *Esterházy Miklóson* kívül ennek egyik erdészeti tisztviselőjét: néhai *Walasek Ferencet*, a későbbi uradalmi tógazdasági intézőt illeti,

aki az anyag kiválasztását és átszállítását végezte s aki ezen anyagot még tökéletesítette is annyira, hogy az 1906. évi bécsi halászati kiállítás alkalmával az osztrák juryre nézve ugyancsak megnehezítette a wittingauai halak elsőbbségének kimagyarázását.

De még mást is köszönhettem a tatai uradalom sikerének. Amikor nevezetesen az új üzem során az első lehalászás történt, az eredmény úgy a halak minősége, mint mennyisége tekintetében annyira meglepőnek bizonyult, hogy úgy a fővárosból, mint a vidékről szép számu érdeklődő rándult Tatára. A halászatot megnézte az akkori földmívelési miniszter *gróf Bethlen András* is, ami alkalmul szolgált a sajtónak a tatai tógazdaság behatóbb ismertetésére. Ennek lett az eredménye az, hogy néhai *Corchus Béla* is ellátogatott Tatára s aki az ottan látottak nyomán vált a haltermelés apostoli munkásává.

Corchus sikerén buzdulva indultak Hirschék, akik viszont Somogy megyében adtak példájukkal megfelelő lökést a halgazdaság terjedésének. Ilyen gyakorlati alapon terjedt az eszme, azonban mindig úgy, hogy az országos halászati felügyelőség, mint állami intézmény szolgáltatta a terveket és vezette a technikai kivitel.

A pontytenyésztés mellett lassanként a pisztrángtenyésztés is megindult. Kezdeményezésünkre a kincstár, mint legnagyobb erdőtulajdonos, karolta azt fel leghamarább, azzal az elhatározással, hogy jól halasított vizekkel a pisztrángsportot megalapozza, s ezzel a hegyvidéki vizek halászatának előnyös értékesítését biztosítja. Itt is a magunk törte nyomon haladtunk, amennyiben a mesterseges tenyésztést nem öncél, hanem csupán eszköz gyanánt állítottuk a közvizek halasításának szolgálatába. Kicsi, mindössze 8—10 m² alapterületű, fából összerótt, primitív költőházikókat emeltünk a népesítendő patakok mentén, felszerelve őket a legszükségesebb eszközökkel, mint vízszűrő ládával, vízostó vályuval és a szükséges számu költőedényekkel. A költést a helyben lakó egyegy erdőőr vezette, akit előzőleg, Znióváralján tartott rövid tanfolyamokon e célra kitanítottunk. Munkáját az elért eredményhez képest az erdészet honorálta ugyan, ámde egészben csekély költség árán volt a halasítás kérdése megoldható. Szolgálatom tartama alatt közel 200 ilyen telep dolgozott, amelyek évenként mintegy 6—8 millió ivadékkal szaporították a halállományt, neves horgászok állítása szerint elismerésre méltó eredménnyel. Méltán felkészülhettünk tehát a horgászati sportnak nagyobb városok és látogatottabb fürdőhelyeken való bevezetésére, de az evégből készült szabályzatot már nem sikerült életbe léptetni, a háboru kitörése miatt. Az előadottak kiegészítésére megemlítem még azt is, hogy kezdetben külföldről szereztük be az embryonált salmonida ikrákat, későbbben azonban hazai telepeink rendezkedtek be annak termelésére, névszerint a gróf Pálffy József-féle dejtei és szomolányi, továbbá a közalapítvány tulajdonát képező znióváraljai pisztrángtenyésztő telepek. Sőt a halállomány annyira szaporodott, hogy Liptóban a Fehérvág mellett külön telepek felállítása mutatkozott célszerűnek avégből, hogy a kincstári erdészet ikraszükségletét maga a kincstári erdészet állítsa elő.

Az ikrák útján való halszaporítással kapcsolatban tervszerűleg szolgáltuk hazai halfaunánk gyarapítását is. Nevezetesen a pisztráng szintáj felső és alsó részének halasítása végett tudatosan terjesztettük a *pataki saiblingot* és a *szivárványos pisztrángot*, ezen Amerikából származó értékes halféleséget, úgy, hogy azok mindegyike nálunk is meghonosodottnak tekinthető.

Ha már idegen halféleségek honosításának az ügyét

is tollamra vettem, a feledéstől megóvándó két olyan kísérletről szeretnék még megemlékezni, amelyek ekkoráig nyomdai festéket nem láttak, s a biztos feledésnek mennének eléje. Az egyik a Balatonnak *kaliforniai lazacokkal*, a másik pedig a Dunának *angolnákkal* való behalásítását célozta, de sem az egyik, sem a másik nem járt az óhajtott sikerrel.

Az elsőt 1882 tavaszán gróf *Migazzy Vilmos* végezte aranyosmaróti haltenyésztő telepén költetett nagyszámu halivadékkal, amelyeket hallomás szerint Keszthelyre szállított s ott engedte őket a Balatonba. Eme halak sorsa iránt érdeklődve utóbb is élénken tudakozódtam az elém került halászoknál felőlük, de senkire sem akadtam, aki ezen új halféleséget ismerte volna. Bizonyosnak tekinthető tehát, hogy a tó vizének minősége nem felel meg eme halfaj igényének.

A második kísérletet 1886-ban végeztük a Német halászati egyesülettel közösen, ennek kezdeményezésére. Ők gyűjtötték nevezetesen Rendsburgban, a Vilmos császárcsatorna mellett az angolnivadékokat (monté-t) s viselték a szállítással járó költségeket Oderbergig. Innentől fogva én szállítottam őket vasuton Budapestre és innen hajóval az Aldunára, egészen Galaczig, ahol a szállítmány legértékesebb részét, mintegy 40,000 drb 40—50%_m hosszu himangolnát juttattunk a Dunába.

Tájékoztatásul meg kell említenünk, hogy a tudomány szerint a tengerben ívó angolnának ivadékai közül csupán a nőneműek vonulnak az édesvizékbe, a hímek nem. Az apró fekete gilisztaszerű ivadék, az u. n. *monté* vagy *montata* 5—6 éves korban fejlődik ivaréretté s aztán újra utra kel a tenger felé vonulva. Állítólag már a folyam torkolati szakaszán, ott, ahol a sós és édesvíz keverednek, találkoznak a hímekkel, s a tengerben ívznak, majd pedig a fajfentartás ösztönét kielégítve elpusztulnak. Mivel a németek a Duna legfelső szakaszát már előbb évek óta halasították, himangolnáknak Galaczig való szállításával a kísérlet sikerét óhajtottuk biztosítani, egy olyan tapasztalt tényből indulva ki, amelyre akkoriban még a tudomány feleletet adni nem tudott. Ugyanis bár a Fekete tenger állandó kapcsolatban áll a Földközi-vel és ezzel együtt az Atlanti oceánnal, s bár az utóbb említettekben s azok vizszerkezetéhez tartozó folyamokban az angolna mindenütt honos, a Fekete tengerből és édes vizü hálózatából teljesen hiányzik. Orosz tengerkutatók csak későbbben állapították meg, hogy abban a mélységben, ahol az angolna ívik, a Fekete tenger vize, a beléje torkoló hatalmas édesvizek által szolgáltatott szerves anyagok rothadása folytán annyi kénhidrogént tartalmaz állandóan, hogy emiatt ott halak egyáltalán nem élhetnek. Anélkül, hogy ezen nevezetes biológiai okot ismertük volna, sejtettük a szerzett tapasztalatok nyomán, hogy az ívás tekintetében lehet baj. Megállapítást nyert ugyanis, hogy az általunk kihelyezett ivadék mindenütt szépen fejlődött, s például nálunk még a Dunával kapcsolatos vizekbe is betelepült. Így megbízható értesüléseket kaptunk a Tiszáról, sőt a Szamosból, a Balatonról, ahol pár év alatt a síófoki bérlő 22 drb.-bal számolt be, sőt még a Velencei tóban is zsákmányoltak 2 drbot, jóllehet ugyancsak vékonyka vizér köti össze azt a Sárvízzel, Sióval illetve a Dunával. Ivadék vonulását azonban sehohsem észlelték. Nem érdektelen annak a megemlézése sem, hogy bár a halak egy teljes hétig (170 óráig) voltak uton, veszteség nélkül érkeztek meg, egyszerű és szellemes módon tartva a vizet olyan körforgásban, amelyik mellett levegőigényüket akadálytalanul kielégíteni lehetett.

Gróf Migazzy Vilmos emlékezete.

Irta: Dr. Ruffy Pál.

Régi emlékek ujultak meg lelkemben, midőn a „*Halászat*“-ban *Landgraf János* államtitkár ur cikkelyeit olvastam, melyek címe: „*Haltermelésünk multjából*“.

Emlékek, melyeket a mai nemzedék már meg sem ért.

Azt mondja Lucifer Fáraónak:

„Pár ezredév guláidat elássa,
Homoktorlaszba temeti neved“

De hisz azóta, hogy a gizek piramisok épültek, évezredek multak el és így ne csodáljuk, ha számum homokja a Sphinx-et derékig eltemette.

Vajjon azok közül, akik ma szenvedélyes kedvvel dobják a hangosan fecsegő hegyi patak fehéren gyönyöző fodrai közé a horgot, vetik ki a hálót, avagy pedig Epikur falánkságával éledegnek a kékre forrázott piros pettyes pisztráng izletes husán, tudják-e, hogy volt idő, midőn egy pár erdész, tanár, tudós összefogott, hogy a pusztuló magyar halászatot megmentse?

Ennek a mozgalomnak izzó fókuszában állott két évtizeden át *gróf Migazzy Vilmos*.

Kik állottak mellette, kik tartottak ki vele?

Báró *Révay Simon* a kisselmeci „*Simon műve*“ haltenyésztés megalapítója, gróf *Pálffy Móric* tábornagy, valaha egy sötét korszakban a kiesdekelt orosz fegyverek által leigázott Magyarországnak császári kormányzója, a szomolányi haltenyésztő ura, *Herman Ottó*, a tudós, a „*Magyar Halászat*“ könyvének megírója, *Rowland Vilmos* az árvaváraljai uradalom főerdőmestere, *Magerle Ede* onszadai erdész, *Ploderer Kajetán* az iglói haltenyésztő igazgatója, *Peles Ede* az irodalomban is előkelő helyet kiküzdött horgász — és e sorok írója — én.

Mert valaha halász voltam én is. Tenyésztettem halakat a *gróf Migazzy Vilmos* a.-maróti parkja tavai-ban, de még többet papíron az a.-maróti uradalom titkári irodájában, ahol a Halászati lapokat alapítottuk, én pedig szerkesztettem.

De én nem magamról akarok írni, én annak a mágnás halász emlékének akarok hódolni, aki a magyar halászati irodalmának egyik uttörő munkása volt.

Hogyan lett *gróf Migazzy Vilmos* halásszá, annak egyszerű a története és megérti, aki ez az olasz vérből származó temperamentumos magyar mágnás lelki-világát ismerte. Ő, ki két uradalom tulajdonosa, Barsvármegye főispánja volt, egy izben meglátogatta régi kedves barátját, Révay Simon bárót Kisselmecen. A bárónak gyönyörű haltenyésztése volt. A bejárat fölötti kapun ez a fölírás állott: „*Simon műve*“. Megragadta a lelkét, megtetszett neki. Ő, a gyors elhatározás embere, ideges és türelmetlen, amit elhatározott, azt akarta is, de mindjárt.

Amint hazavágtatott, híres volt istállója gyorsfutó lovai voltak, nyomban hozzálát a haltenyésztés megalapozásához.

Parkjában több forrás fakadt, ezeknek ásott medencét. Felépítette haltenyésztő házát és megindult a tenyésztés munkája. A parkot a Zsitva folyó szeli át, mely ott egy nagyobb tavat táplál, de ő nem akart bibelődni ponttyal, csukával, az ő halász ambícióját csak az ichtiologia fejedelmi családja, a szalmonidák elégíthették ki, a pisztráng, a szemling, a tomajkó.

Probálkoztunk a kaliforniai lazaccal is. Német halász barátaink biztattak rá. Ugy a Rittergutsbesitzer Eckhard, mint Max von dem Borne figyelmeztették

Migazzy grófot a kaliforniai lazac tenyésztésére, mely fajtából Amerika bőséges számban bocsátott megtermékenyített petét az ő rendelkezésükre. A német halászok nem akarnak vele próbálkozni, mert hisz nekik van rajnai lazacuk, mely bizonyára oly értékes hal, mint a kaliforniai.

A rajnai lazaccal nem kísérletezhetünk, mert ez a nemes faj az északi tenger hala, mely ivarzni meglátogatja a Rajnát és azokat a folyókat, melyek az északi tengerbe folynak. De a mi magyar vizeink majdnem teljes számban a Duna vízvidékéhez tartoznak és csak két folyónk van — mely észak felé halad. Ez a Poprád és a határfolyó Dunajec, melybe a Poprád ömlik. Mig tehát ez a két folyónk vendégül láthatja a rajnait, a többi folyamunk termelhet galócát, süllőt, pontyot, csukát, vizát — de lazacot nem. Német halászbarátaink tehát úgy gondolták, hogy adjunk a Dunának is lazacot, honosítsuk meg a kaliforniait. A kísérlet megtörtént, de nem sikerült. Százezer számban érkezett meg a kaliforniai és megtöltötték az a.-maróthi halászház tenyésztetőit. Kikeltek, fejlődtek — elpusztultak. Nagy mennyiséget szállítottam belőle a Balatonba. Kemény munka volt, de jó egészségben érkeztek meg. Kéthely város határában bocsátottuk ki őket. Hanem hirmondó sem maradt belőle. Ezeket a kis idegeneket bizonyára a fogások falták fel, de hogyan is mertek ezek ide tolnakodni az ő birodalmukba? A Balaton, a mi kis tengerünk, maradjon az övék és ne sajnáljuk tőlük, mert a magyar halászatnak mégis a fogas az ő első büszkesége.

Szeretettel tenyésztette a piros pettyes pisztrángot, gyönyörködött bennök. Fösvény volt a hasznosításukban. Ritkán került asztalára belőle. Csak a nagyhétben adott belőlök. Akkor indított gazdag küldeményt pisztrángjából Tisza Kálmánné Dégenfeld Ilona grófnőnek, ki iránt határtalan kegyelettel volt.

A pisztráng tenyésztése volt a szenvedélye. Neki-veközve napokat töltött el tavai között, órákat tavaiban, és dolgozott, mint egy balatoni halászlegény.

A pontyfélék nem okoztak gyönyörűséget neki. Ezek táplálkoztak, fejlődtek, nem volt szükségük nevelőiskolára. Egyetlen kivétel az aranyorfa volt (cyprinus orfus), szépen és gyorsan fejlődő vörösrézszínű pontyfaj ez. Midőn nyári estéken gróf Migazzy né meglátogatta őket és kenyeret hozott nekik, ők már várták, a tó felszínén volt valamennyi. Tőlök pirosodott a tó tükre, melyre midőn a lenyugvó nap szórta sugarát — megélesztette a nézőt, hogy az orfák rézvörös özöne nem-e reflexugara a lenyugvó napnak?

Nagy örömet okozott neki, midőn Rowland Vilmos főerdőmester elnöklelte alatt 1880. november 6-án Rózsahegyén megalakult a „Felsőmagyarországi halászegylet“ és az alakuló közgyűlés őt egyhangulag elnökévé megválasztotta.

Lázasan fogott hozzá az egyesület programjának kidolgozásához.

Programmpontjai a következők voltak:

Az első pont volt egy halászati szakorganum alapítása.

Megtörtént. A „Halászati Lapok“ első példánya Kriesch János szerkesztésében 1881. május 20-án megjelent. Később, hogy az elnök közvetlen felügyelete alatt maradjon a lap, annak szerkesztését én vettem át.

A második programmpont volt az országos halászati felügyelőség szervezése.

(Folytatása következik.)

A Balaton pontyosítása.

Irta: Dr. Hankó Béla

a Balatoni Biológiai Állomás vezetője, egyet. m. tan.

Csendes szemlélődéssel figyeltem a mozgalmat, melynek az a célja, hogy a Balatonban a pontyot mesterségesen szaporítsa és mely a Halászat hasábjain, különböző szerzők cikkeiben, különböző megvilágításban bőségesen tárgyaltattott. Ezek a cikkek a legutóbbi kivételével, mind annak a reménynek adtak kifejezést, hogy a dolog sikerülni fog és az az összeg, melyet a kihelyezett pontyivadéktömeg képvisel, nem vész kárba, hanem meghozza gyümölcsseit. Csak Répássy fejezte ki aggályait a legutóbbi számban és statisztikai adatokból kimutatta, hogy a ponty a Balatonban alig 1—2 % arányszámmal szerepel a többi halhoz képest.

Minden szabad vízben az élet „biológiai egyensúlyban“ van. Ez azt jelenti, hogy ha pl. valamely meghatározott hosszúságú folyószakaszt ma lezárnánk, hogy abban minden élő állatot megszámlálhassunk és megállapítanánk, hogy a kérdéses folyószakaszban, az összes többi állattól eltekintve, pl. 100 db. ponty él, úgy bármikor megismételhetjük hasonló időben a számlálást, ha a külső körülmények közben nem változtak, az mindig kb. 100 db. pontyot fog eredményezni. Hiába ívnek le tehát a pontyok között levő anyahalak, hiába kél ki milliószámra a pontyivadék, az mind elpusztul és sirját leli természetes ellenségei gyomrában, csak éppen annyi marad meg belőle, amennyi a nagyokban beállt hiányt pótolja, úgy hogy egy év múlva megint csak kb. 100 db. pontyot találunk a kérdéses folyószakaszban és nem többet. Ez a biológiai egyensúly minden szabad vízre nézve fennáll, tehát a Balatonra is, és egyoldalú halasítással csak igen nehezen és csak évek hosszú sora után változtatható meg és akkor is bizonytalan és csak igen kismérvű változást eredményezhet. Pontyivadéknak nagymérvű kihelyezése által nem változtathatjuk meg tehát eredményesen a Balaton biológiai egyensúlyát a ponty javára és nem a pontynak, hanem a rablóhalaknak az életfeltételeit javítjuk meg vele és ily módon nem a pontynak, hanem a ragadozóhalaknak a számát fogjuk lassan bár, de mégis állandóan szaporítani.

A pontyot a Balatonban csak akkor lehet eredményesen szaporítani, ha kedvezőbb életfeltételeket teremtünk részére a maiaknál. Ezt pedig csak akkor tudjuk megtenni, ha ismerjük már, hogy melyek ezek a kedvező életfeltételek a Balatonban; hisz minden szabad víznek sajátos helyi viszonyai vannak és így a bennök kínálkozó életfeltételek is mások és mások. Ezt a kérdést tehát csak céltudatos biológiai vizsgálatokkal lehet megközelíteni. Ha ezek a vizsgálatok meglesznek, fölhasználhatjuk majd az eredményeiket gyakorlati célok megvalósítására. De addig, amíg ez nincsen meg, kár minden kihelyezett pontyivadékért.

1000 kat. holdas tógazdaságban hosszú gyakorlattal rendelkező, ambiciózus, hozzáértő

halászmester

alkalmazást nyerhet. Ajánlatok „Uradalmi felügyelőség, Tata“ címre küldendők.

Magyarország haltermeléséről és halfogyasztásáról.

Körülbelül 50 évvel ezelőtt még közmondásszerű volt, hogy a Tiszában több a hal, mint a víz. Ez a mondás onnan eredt, hogy valamikor, mikor még az a sok milliónyi hold terület, mely a Tisza völgyéhez tartozott, a tavaszi árvizek alkalmával elborított, a halaknak paradicsomi állapotot jelentett. Ezek a helyek nemcsak íváásra voltak alkalmasak, hanem a halak gyors fejlődését is nagyon elősegítették. Az apadások beálltával a halak az ártételekről folyammederbe huzodtak. Innen a mondás, hogy a Tiszában több a hal, mint a víz.

Nagymagyarország halbőségét statisztikai adatok hiányában nem tudjuk megállapítani, de némi képet mégis alkothatunk magunknak, ha számításba vesszük, hogy Nagymagyarországon legkevesebb tíz millió hold árterület volt, a folyók medreit nem is számítva. Ha már most holdanként csak öt kilogrammos hozamot számítunk, ugy a régi Magyarország évi haltermését bátran ötven millió kilogrammra becsülhetjük. Ezek az óriási halmenyiségek mind elfogytak. Elfogytak pedig ugyszólván csak a folyók partján, mert tekintve a hal gyors romlandóságát és az akkori közlekedési viszonyokat, nem mindenünnen lehetett a vizektől távoleső vidékekre halakat szállítani. Kivételt képeztek a száritott halak, melyek Délmagyarországon találtak piacot.

Igy volt ez egész Középeurópában és különösen a Balkán államokban. Mily fontos népeleség volt a hal, mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy régente sok helyütt a szolgálatba lépő cséléd kikötötte magának, hogy hetenként kétszer vagy háromszornál több halat nem szabad neki adni. De ugylátszik, ezen bőséges istenáldás nem volt elég, mert már évszázadok előtt sok nagyurnak és különösen a szerzetes rendeknek, kolostoroknak megvoltak a saját halastavai, melyekben mesterséges módon tenyésztették leginkább a pontyot.

Természetesen voltak halszük esztendőök is. Ha egy-két éven át elmaradt a tavaszi áradás, az árterületek nagy része száraz lévén, sem az íváásra, sem pedig a halak fejlődésére nem volt alkalom, a halállomány nagyon megfogyott. Fel is ment ilyenkor az ára ugy, hogy nem egyszer az árak mérséklése végett szigoru hatósági intézkedésekre volt szükség. Ilyen árszabályozásokkal már a tizenkettedik században találkozunk.

A hal védelmére pedig már a tizennegyedik és tizenötödik században szigoru intézkedéseket hoztak. Különösen a tilalmi idöket tartották be szigoruan. Ezen intézkedések mind igazolják, hogy már évszázadok előtt mily fontos élelmicikknek tartották a halat. Amilyen arányban terjedt az árterületek lecsapolása, oly arányban csökkent a halállomány. Emiatt már a mult század nyolcvanas éve elején kezdtünk importálni halat Oroszországból. Különösen süllöt, tokot és vizát. A kilencvenes évek elején pedig Romániából hoztunk nagy mennyiségü halat. Romániából behozatalunk évi 14—16 ezer métermázsát tett ki. A háboru alatt ezen relációk megszűntek. A trianoni békeszerződés elvette tőlünk azon vidékeket, ahonnan még természetes hozamra számithatnánk.

A megmaradt Duna és Tisza résznek alig van árterülete, ezek hosszu vonalon csatorna jellegűek, az ilyen területek sem halívásra sem gyarapodásra nem alkalmasak. A halállományt ugy igyekszünk most növelni, hogy a folyamokba évente nagyobb mennyiségü pontyivadékok helyezzünk ki, az elveszett természetes produktumot pedig mesterséges módon törekszünk pótolni. Csonkamagyarországon az utolsó években rendkívül sok tógazdaság

létesült, amelyeknek évi termése legalább huszezer métermázsá. Ehhez hozzászámítva a Balatonnak tizezer métermázsá hozamát, összesen negyvenezer métermázsá hal áll rendelkezésünkre*). Ez egy olyan nagy mennyiség, amely a főváros élelmezését lényegesen kedvezően befolyásolhatná. Igen, ha nem volna drága. A hal ára az idényben semmivel sem drágább az egyéb élelmicikknek árainál. Hogy mégis drága, annak részben természetes, részben mesterséges okai vannak. Természetes okai az általános drágaság: drága a munkaerő, a halászati szerzőszám, drága a vasut, a csarnoki helybér. Van olyan halkereskedő a központi vásárcsarnokban, aki ugyanazon árusítóhelyért a békebeli bérnek több mint ötvenezeresét fizeti. Sok az adó: forgalmi-, luxus-, fogyasztási adó, drága a haleleség is. Mesterséges módon drágul a hal a halászati jogbér megállapításának mai rendszere alatt.

Ugyanis tekintettel a korona nagy ingadozására, a halászati haszonbért az 1922. évtől kezdve pontyvalutában állapítják meg, hogy minden bérlő egy bizonyos mennyiségü jegelt vagy élő pony árát fizeti bér gyanánt a vásárcsarnokok igazgatósága által kiadott árjegyzékben felsorolt átlagár szerint.

Eltekintve attól, hogy az árjegyzék nem tünteti fel, hogy milyen árért milyen mennyiségü hal kelt el, reális átlagárát kiszámítani nem lehet. A kiirt árak ugyanis sohasem fedik a valóságos árakat. A kereskedők nem csak azért irnak ki nagy árakat, mert a pesti közönség szeret alkudni és csak ott vesz szivesen, hol neki pár ezer koronát elengednek, hanem, mert egyugyanazonfajta cikkekben, például a halban is nagy értékkülönbség van. Öt darab egyenlő nagyságu pontynak vagy fogasnak más-más az értéke. Miután annyiféle árt kiírni nem lehet, mindenki a legmagasabb árat jelzi. A legnagyobb veszedelem azonban a nyári jegyzésben van. Ilyenkor nincsen sem jegelt, sem pedig élő ponty, az a pár kiló, ami előfordul, horribilis áron kel el. Az elmúlt hónapban 65,000 koronával volt jegyezve az élő és 45,000 koronával a jegelt ponty.

Ezen árak a haszonbér megállapításánál szintén számításba vétetnek, dacára annak, hogy az évi pontyforgalomnak csak egy-két százaléka kerül ilyen áron eladásra. Igy az elmúlt évben az élő ponty nagybani átlagára 36,000 koronában lett megállapítva, holott az maximum 24,000 korona volt, vagyis a halászati jogbérlőknek 50 %-kal több bért kellett fizetniök, mint amennyi a jogtulajdonosoknak tényleg járt volna.

Hasonló az eset a jegelt pontynál. Jegelt, vagyis nem élő ponty nagyobb tételekben csak a Balatonból kerül piacra és pedig az ívási idejében, május és junius hónapokban. A többi hónapokban jegelt ponty címén olyan halak szerepelnek, amelyek az élő pontyok közül kihullanak. Miután ezek drágábban beszerzett halak, a kereskedők drágábban is igyekeznek értékesíteni és ily magasabb áron is irják ki.

Az ily alapon kialakult jegelt ponty átlagára az elmúlt évben 27,199 koronával állapított meg, holott az tényleg maximum 20,000 koronát tett ki.

Ezen irreális megállapítások minden nagyobb bérlőnek több száz milliósz kiadási többletet jelentenek. Természetes, hogy minden bérlő igyekszik ezen kiadás-többletet a hal árán visszaszerezni és ily áll elő a mesterséges árfelhajtás, amelyet megakadályozni az illetékes hatóságok kötelessége volna.

*) Szerző e szerint Csonkamagyarország természetes halászatának a piacra kerülő évi hozamát 10,000 métermázsára becsüli.

Ma azonban úgy áll a helyzet, hogy a bérlő már nem tud áthárítani, mert a fogyasztóközönség vásárlóképessége erősen csökkent. Így a bérlőnek nem marad más hátra, mint a hiányt a zsebéből fedezni, vagy ha erre nem képes, ott hagyni a bérletet. Ha nem akad, ki ezen tarthatatlan állapotokon segít, úgy az összes halászati jogbérletök tönkre fognak menni.

De az irreális árkiírások nemcsak a halárakat verik fel, hanem minden élelmicikkben hasonló az eset. Az a falusi asszony, aki akár csirkével, kacsával, tejjel vagy turóval jön a fővárosba, elsősorban végigböngészi a kiírt árakat és azok után szabja meg a portékának az értékét. Miután abszolúte nincsen tisztában, mennyi illeti meg a kereskedőt jogos haszon címén, egyszerűen leüt a kiírt árból pár ezer koronát és megvan a termelői ár.

A sajtó is sokszor helytelenül közli a csarnokok és piacokon kiírt árakat. Ma pedig az utolsó csiklis halász vagy a legkisebb kiskazda is alig várja az újságot, hogy megnézze, mibe kerül az áruja.

Egyáltalán a drágaság előidézésében nagy része van a sajtónak. Ez nem könnyelműen odavetett vád, hanem egy komoly kereskedőnek, aki 40 éve nyitott szemmel nézi a világot, tapasztalatokon nyugvó meggyőződése. Pedig a sajtó nagy szolgálatot tehetne a termelőknek, kereskedőknek és fogyasztóknak egyaránt. Csak több komolysággal, nagyobb tárgyilagossággal és egy kis hozzáértéssel kell az ugynevezett piaci jelentéseket közölni. Nem elegendő végigfutni a csarnokokon és piacokon, esetleg egy jóképű árusítónénál megállni, azután pillanatnyi impressziók alapján, kellő szakismeretek hiányában sok esetben az árusítóktól félrevezetve, az olvasóközönség szájaize szerinti cikket írni, amely csak nagyritkán tükrözi vissza a valódi helyzetet. Komolyan kell ezzel a kérdéssel foglalkozni és megbízható helyeken kell az adatokat beszerezni. Ma már hála Istennek az élelmiszer-kereskedelemben is sok az intellektuális elem, amely éppen intelligenciájánál fogva tudja, hogy saját érdekében cselekszik, ha a sajtót helyesen informálja.

Az utóbbi időkben haltermésünk legnagyobb részét külföldön tudtuk elhelyezni, most azonban exportunk váratlanul nagy akadályokba ütközik. Németország, ahová az elmúlt években tetemes mennyiségű halat exportáltunk, a pontyra kilónként 30 pfenniget, vagyis körülbelül 5000 korona vámot vetett ki, Lengyelország meg elzárta határait.

A német kereskedők és termelők minden év szeptember elején Cottbusban összejönnek, hogy ott a halárakra vonatkozólag megegyezésre jussanak és eladásokat és vételeket eszközöljenek.

Az idén szeptember 7-én tartották meg az ugynevezett „pontybörzét”. Az előző napon megtartott termelői és kereskedelmi értekezleten azonban a kínálat és kereslet között olyan nagy volt az árkülönbözet, hogy megegyezés nem volt lehetséges és eladás pár apróbb tételtől eltekintve nem történt.

Mig a német termelők 150—160 márkát kértek egy mázsa pontyért, addig a kereskedők 75—90, később 85—95 márkát ígértek a pontyért mázsánként. Indokul felhozták, hogy az elmúlt évben nagy veszteség érte őket és hogy azóta a gazdasági helyzet nemcsak, hogy nem javult, hanem még rosszabbodott, a kereseti lehetőség mindig nehezebb lett és így nincs kilátás, hogy a termelők által kért árakat csak megközelítőleg honorálják.

A német halkereskedelem merev álláspontját azonban elősegítette a magyar és osztrák halkereskedelemnek Cottbusban való megjelenése és a hirdetés útján történt

nagy kínálat. Ugy a német termelők, mint a kereskedők abszolúte tájékozatlanok a magyar haltermelői viszonyok felől. E sorok írójának alkalmá volt több német haltermelővel beszélni, kik sehogyan sem akarták elhinni, hogy mi intenzív haltermelést üzünk és halgazdaságaink 90%-a mesterséges etetéssel, tehát drágán termel.

Ebben a szomorú helyzetben nem marad más hátra, minthogy a hazai fogyasztást lehetőleg fokozzuk. Rá kell ismét szoktatni az embereket a halevésre. Itt azonban nem szabad szem elől téveszteni a fogyasztóközönség vásárlóképességét. Tekintve, hogy ez erősen megcsappant, az árak leszállításával kell az összhangot elősegíteni. Tehát úgy a termelők, mint a kereskedők igényeik megállapításánál menjenek el a végső határig.

A halfogyasztásnak egy kis propaganda sem ártana. A vidéket is jobban be kellene kapcsolni a fogyasztásba.

Azon tógazdaságoknak pedig, melyek városok vagy nagyobb községek közelében vannak, arra kell törekedniük, hogy termésük egy részét ott helyezték el. Igaz, hogy kényelmesebb a természetesen vaggontételekben tudni, de a viszonyok kényesítő hatásával számolniuk kell.

id. Zimmer Ferenc.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi szeptember hó 15-én br. Inkey Pál elnöklete alatt ülést tartott.

Jelen voltak: dr. Dobránszky Béla és Répássy Miklós alelnökök, Corchus Zoltán, Kuttner Kálmán, Scheiber József, Szalkay Zoltán, Zimmer Ferenc, ifj. Zimmer Ferenc, dr. Unger Emil, Németh Endre pénztáros és Fischer Frigyes ügyvezető titkár.

Elnök a megjelent választmányi tagokat szívélyesen üdvözölve, felkéri a titkárt a tárgysorozat előadására.

1. Titkár jelenti, hogy az egyesület április hó közepén a kereskedelemügyi miniszter irtól tarifakedvezményt kért a halivadék és tenyészhál szállítására. Bárha a tenyészanyag szállítására az idő már erősen előhaladott volt, mégis idejekorán érkezett a kereskedelemügyi miniszter ur értesítése, amelyben április 24-én közli, hogy a halivadék és anyahal szállítására díjkedvezményt engedélyez azzal a feltétellel, hogy a címzett csak valamely tógazdaság, halászati társulat, vagy valamely szabad viznek a bérlője lehet; ilyen szállítmány Budapest pályaudvaraira fel nem adható, ezenfelül minden szállítmányhoz az Országos Halászati Felügyelőség hivatalos bizonyítványa melléklendő, melyből kivehető az, hogy tényleg tenyészhal, honnan, hová és mennyi szállíttatik.

Bárha a tenyészanyagok közötti kicserélése szempontjából ez az engedély kissé megkésve érkezett, mégis annak jövőbeni értéke jelentőséggel bír, miért is a választmány a jelentést tudomásul véve, utasította az ügyvezető titkárt, hogy ezen kedvezmény meghosszabbítása iránt az Államvasutak Igazgatóságához már most beadványt intézzen.

2. Titkár bejelenti, hogy a választmány előző határozata értelmében az egyesület a tógazdaságok kereseti adója ügyében a pénzügyminiszterhez beadványt intézett, melyben kérte, hogy ez ügyben az összes érdekeltek és a földmivélségi minisztérium halászati szakértőinek bevonásával értekezletet hívjon össze, amely alapos megvitatás után erre vonatkozólag előterjesztést tenne. Erre a beadványra mindez ideig válasz nem érkezett.

Elnök bejelenti, hogy ez ügyben a pénzügyminisztériumban eljárva az illetékes tényszerzők kérték azt, hogy az egyesület ezt az ügyet tartsa felszinen, mert az egyenes adók kodifikálásánál arra feltétlen szükség lesz. Egyben közli, hogy az ő tógazdaságára a benyújtott mérlegben feltüntetett bruttó bevétel 40%-a alapján kereseti adót vetettek ki, amely ellen a felszólamlási bizottsághoz fellebbezéssel élt.

Többek felszólalása után a választmány akként határozott, hogy az ügyet az egyesület részéről egyelőre függőben tartja s minden esetben ügyelni fog a további történendőkre.

3. Az egyesület ez év tavaszán a jugoszláv transitó forgalommal kapcsolatban a magyar halak konkurrencia képességének megőrzése végett a kereskedelemügyi miniszter irtól tarifakedvezményt kért. A nyert válasz szerint gondoskodás lesz arról, hogy a hazai tenyésztésű hal a jugoszláv tenyésztésű hallal szemben, a jugoszláv vasúti egyezmény megkötése után is, legalább 20% kedvezményt élvezzen. Egyébként a földmivélségi minisztérium

illetékes főosztályától, amely a tárgyalásokban részt vesz, ígéretet nyertünk arra, hogy a kedvezmény elérését szorgalmazni fogja.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

4. Az egyesület augusztus hó elején küldöttségileg járt el Vajna Ede székesfővárosi tanácsnok urnál, hogy a halárák jegyzésében évek óta panaszolt hibák végre megszüntessenek. Az eljárásnak eredménye az lett, hogy a vásárcsarnokok igazgatósága felkérte az egyesületet, miszerint gondoskodják arról, hogy a nagyban eladott pontyhal mennyiségére, minőségére és eladási áraira vonatkozó adatokat naponként írásban jelentsék be.

Többek hozzászólása után a választmány utasította a titkárt, hogy a vásárcsarnokok igazgatóságát mielőbb értesítse arról, hogy a nagybani árak bejelentését az illetékes cégek vállalják ugyan, azonban annak állandó közlésére csak az esetben hajlandók, ha a kifogásolt visszasság az árjegyzésben meg fog szünni.

Zimmer Ferenc választmányi tag szóvá tette, hogy a vásárcsarnoki téves árjegyzések alapján az egyesület hivatalos orgánumba is, a Halászatba ilyen lehetetlen árak kerülnek. Nézete szerint úgy a közönség, mint a halászzal foglalkozók helyes tájékoztatása szempontjából legalább azt el kellene érni, hogy az egyesület hivatalos lapjába helyes árjegyzés kerüljön. Kéri erre nézve a választmány intézkedését.

Beható megbeszélés alapján a választmány akként döntött, hogy nagybani kereskedelemmel foglalkozó cégek az árakat minden hó végén az egyesület titkárával közlik, aki ebből a nagybani árakat összeállítja és a Halászatba leadja. A kicsinybani árakra nézve mindössze az a megjegyzés teendő, hogy azok a nagybani áraknál 20–25%-al magasabbak.

5. Titkár bejelent, hogy az év utolsó 3 hónapjában előrelátható 12.000.000 K kiadással szemben mindössze 5.000.000 K fedezet van. Ezzel a hiánnyal kapcsolatban megemlíti egyúttal, hogy most a korona stabilizálódása idején úgy látszik, hogy az egyesület szaklapjának fentartása pusztán a tagdíjakra támaszkodva, nem lehetséges. Bárha a hátralékos tagdíjaknak postai megbízás útján való beszedésére minden intézkedés megtéetett, nem igen remélhető, hogy az egyesület kiadásai saját eszközeiből fedezhetőek lesznek.

A választmány beható tanácskozása után felhatalmazta a titkárt, hogy amennyiben annak szüksége fenforogna, az egyesület kiadásait akként fedezze, hogy valamelyik nagyobb vállalattól kölcsönt vegyen fel, a tagdíjak behajtását pedig a legnagyobb eréllyel hajtsa végre úgy, hogy ha az egyesület lapjának fentartása érdekében áldozatot kell hozni, jövő évben csak azok legyenek a tagok között, akik ezen áldozatokra hajlandók. A tagdíj befizetésének megkönnyítése végett az egyesület lapjához lehetőleg kitöltött csekklapok csatolandók.

6. Alapító tagul jelentkezett: a Balatoni Halászzati Társulat.

Tagul jelentkeztek: Merész Gyuláné, sz. Coreth Erzsébet grófnő Babócsa; gróf Eszterházy Pál uradalmi intézősége, Vecseny; Csernyus László, Budapest; Pichler Gusztáv, Székesfehérvár; Balázs János, Zsigerspuszta; Erős István, Tápíószecső; Lászlóczky Mihály, Písarovina.

A választmány a tagul jelentkezőket a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében felvette.

*

A Választmányi ülést társas vacsora követte, amelyen a választmányi tagok fésztelen eszmecserét folytattak a halászat mindennapi kérdéseiről.

F.

Balatoni Halászzati Társulat folyó évi június hó 30-án tartotta Siófokon báró Inkey Pál elnökléte alatt évi rendes közgyűlését, melyről a közleményünket nyomdatechnikai okokból csak most közölhetjük.

Az évi jelentés az új negyedszázados bérleti ciklus megindulása alkalmából kegyeletes szavakkal emlékezik meg az egységes üzemi halgazdasági rendszer előharcosairól és különösen akkori lelkes társulati elnökről, a boldog emlékü Széchenyi Imre grófról.

A közelmúltban történt változások közül kiemeli az igazgatói jelentés a Haltenyészti és Halkeleskedelmi Részvénytársasággal köllévébe foglalt megállapodást, melynek értelmében nevezett részvénytársaság a haszonbérleti szerződés 6. és 7. pontjában a társulat részére biztosított jogokat a haszonbérleti szerződés lejártáig 240 q. ponty egyenértékű fizetésének és öt éven át évenkénti 200 q. ivadékkal való halasításnak köllézettsége mellett magához váltotta. Ezen nagyfontosságú ügy előkészítésével és véglegesítésével 5 választmányi ülés, 1 rendes és 2 rendkívüli közgyűlés, valamint a szövegező bizottság két ülése foglalkozott.

A halállomány fejlesztése érdekében a tavasz folyamán a bérli részvénytársaság mintegy 260 millió fogassüllőikrát és 103 q. részben 1, részben 2 nyaras pontyivadékokat, a Haltenyészti és Halkereskedelmi R. T. pedig 329 q. egy nyaras gyors növésű

nemes pontyivadékokat helyezett ki. Ily nagy mértékű halasítás még egy évben sem fordult elő a Balatonon és a szakkörök is érthető érdeklődéssel várják az ebből származó remélhetőleg szép — eredményeket.

Az orvhalászat meggátlása érdekében úgy a csendőrség, mint a bérli részvénytársaság a legmesszebbmenő intézkedéseket megtette, mindazonáltal — sajnos — úgy látszik a baj lényegesen nem fog csökkenni, míg a halászzati törvény idevágó büntető rendelkezései szigorítva nem lesznek.

A sportszerű parti horgászat évről-évre nagyobb méretűvé válik. Alapjában véve ez csak örömmel üdözölhető, azonban érzékenyen károsá válhatik ez a fellendülés, ha a megbízható igazi sporthorgászokon kívül oly elemek is horgászengedélyt nyernek, akik a nekik kézbesített horgászszabályzatot semmibe sem veszik. Sajnos ez irányban már érkezett panasz a bérli részvénytársaság részéről.

A parti halászzatást illetőleg a bérli részvénytársaság mindent elkövet, hogy a partmenti községek elegendő mennyiségű halhushoz jussanak. A halászztelepek erre nézve rendszeres nyilvántartást vezetnek, melyből kítűnik, hogy az előforduló felszólalások mindenkor orvosoltatnak. A parti halászzatás zavartalan lebonyolítására egyébként a községek nyolc halászztelep körzetébe vannak beosztva és pedig: Siófok, Balatonkenese, Alsóórs, Tihany, Révfülöp, Keszthely, Fonyód és Balatonszemes halászztelepek körzetébe. A bérli részvénytársaság az 1923-24. évben híg vizen 22 drb. részben 400, részben 600 méter hosszú gyalomhálóval halászztatott, egyes halászzat nem volt. Az elért halzákmány 5418-58 q. keszeg, 1127-92 q. garda, 93-08 q. ón, 158-83 q. ponty, 150-42 q. harcra, 80-40 q. csuka, 1175-34 q. fogassüllő (I. oszt. 149-17, II. oszt. 45-05, III. oszt. 243-69 és IV. oszt. 737-34 q.) volt. Az üzemenél 48 állandó alkalmazott és 203 halászztalált keresetet. A vállalat 1924. évben egy hallisztgyártó és zsirtalanító berendezést is üzembe állított.

A bemutatott számadások szerint 413.307,060 korona bevétellel szemben 412.017,109 K kiadás merült fel.

Az 1924/25. üzemi év köllésgelőirányzata 2.403.624,603 korona bevétel és 2.399.896,140 korona kiadásban állapított meg, mely összegben a tagok közt szétosztandó osztalék 2.345.487.270 koronával szerepel.

N.

Vámügyek. Egyesületünk vezetőségének jórészt közvetlen tárgyalások után tudomására jutott, hogy úgy a lengyel, mint a német vámtarifákat oly jelentős mértékben fogják emelni, hogy az a magyar halat ezen a két jelentős külföldi piacon teljesen versenyképtelenné teszi. Minthogy Magyarország haltermelésének aránylag csekély része kerül belföldön eladásra, ennek a viruló gazdasági ágnak létérdeke, hogy a természetileg külföldi piacokon elhelyezést nyerjen. Ezért a személyes eljáráson kívül egyesületünk a vámtarifák mérséklése ügyében a földművelésügyi, kereskedelemügyi, pénzügy- és külügyminiszter urakhoz az alábbi beadványt intézte: „Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelemes Urunk! Az élő ponty vámiát Németország váratlanul október 1-i hatállyal a duplájára emelte fel, Lengyelország pedig beviteli tilalmat adott ki, ahelyett hogy a szerződésileg biztosított 50%-os vámmérséklés érvénybe lépett volna, sőt a vámnak tízszeresre való felemelését tervezi és ezt már hivatalosan is közölte a magyar külképviselettel.

Tisztelettel kérnünk kell tehát, hogy a német vámemelés életleptetésének felfüggesztése és annak érdekében, hogy a lengyel vám tovább ne emeltessek, kegyeskedjék a legnagyobb nyomatékkal lépéseket tenni, mert egyrészt az illető államok által eszközölt emelések a méltányosságot a legnagyobb mértékben sértik, másrészt haltermelésünket katasztrofális mértékben sértené az a lehetetlen állapot, amire Németország és Lengyelország — amint lentebb kifejtani fogjuk — saját érdekeinek szem elől tévesztése mellett is törekcsenek.

Kiküldötteink Varsóban eljárak és követségünk támogatása dacára sem tudtak eredményt elérni.

A fentiek indoklására előadjuk a következőket:

A kérés fontossága magyar szempontból. Magyarország főgazdaságainak élő pontytermése cca évi 25.000 q-t tesz ki, amelyből a múltban legalább 5 - 6000 q-t Ausztriában, ugyanennyit Lengyelországban és ugyancsak ennyit Németországban értékesítettünk. Ez egy évtizedek óta fenálló állapot volt, melynek megváltozása esetén, Magyarország pontytermésének értékesítése lehetetlenné válnék, sőt az értékesítés megzavarása is rendkívül súlyos következményekkel járna, mert a főgazdaságok pontyai élve kerülnek piacra s az élve való szállítás csakis a hideg téli hónapokban lehetséges a nagyobb távolságokra. Ha ezen hónapokban a szállítás elmarad, úgy a pontyok a melegebb idő beálltával részint elpusztulnak, részint pedig szállíthatóságuk elvesz. A pontyot tehát a gyümölcscsel tudnánk összehasonlítani, mint gyorsan romló idény-cikkkel. A háboru után megcsappant fogyasztóképességre való tekintettel a pontyok értékesítése egyre nagyobb nehézségekbe

ütközött, ami az elmúlt év tavaszán katasztrófális krízissé fejlődött, úgy hogy a pontytermés egyrésze értékesíthető nem volt, s az értékesített rész is lényegesen alacsonyabb áron cserélt gazdát. Sulyosbitja a helyzetet az is, hogy Jugoszlávia egyre nagyobb mennyiségeket termel és a bécsi piacot erősen elárasztja nagy tömegű élőponttyal. Viszont Magyarország szempontjából a pontytermelés érdekeinek megvédése nagy fontossággal bír, mert mester-séges halastavakkal majdnem kizárólag az ország rossz területi nyerneki kihasználást, amelyek másképp nem hasznosíthatók. Így a dunántul a vadvízes területek lesznek halastavakkal értékesítve, míg az ország keleti részében, a legjelentősebb termelés (2500 hold) a hortobágyi pusztá legtermékletlenebb, szikes részére esik. Figyelembe veendő az is, hogy a halastavak létesítése a terméketlen területek kihasználására jelentős befektetésekkel jártak és így nagy tőkék vesznének el a termelés tönkremenetele esetén.

Ujabb vámok esetén a kivétel lehetlenné válnék. A helyzet a folyó évi nyárig az volt, hogy a régebbi vámmentes behozattal szemben Lengyelország 16 zloty és Németország 15 aranyárka vámot szedett, ami mellett a kivétel csak magasabb árak esetén volt lehetséges, azonban nem volt teljesen kizártnak tekinthető. Az a) alatt mellékelt kalkuláció egyrészt felvilágosítást ad az export lehetőségéről, másrészt igazolja, hogy csak a magyarországinál sokkal magasabb ár esetén lehet Németországba és Lengyelországba pontyot exportálni. Míg ugyanis nálunk az élőponty detail ára 30—40.000 korona között mozog, addig Németországban és Lengyelországban 70—80.000 koronás ár szokott karácsony és husvét előtt kialakulni. Ilyenkor van alkalom exportálásra. A mellékelt kalkuláció mutatja, hogy az export lehetlenné lenne téve újabb vámemelések esetén, mert további vámenterhek esetén nem volna elképzelhető, hogy Németországban és Lengyelországban még magasabb pontyárak alakuljanak ki, mert azt a lakosság elviselni képtelen volna. Meg lehet tehát állapítani, hogy amennyiben nem sikerülne a vám emelésének elejét venni, úgy a magyar pontytermelés katasztrófális helyzetbe jutna, mert az emelkedő jugoszláv termelés Ausztriában erős konkurrenciát csinál s dacára, hogy Magyarország a piachoz közelebb fekszik és így hivatva van arra, hogy ennél a kényes cikknél fennálló közelsége révén úgy a piacok ellátásában, mint a jugoszláv termék értékesítésénél döntő szerepet játsszék, elveszteni szerepét a pontytermelésben. Ennélfogva elsősorban a termelés érdekében kérnünk kell, hogy a helyzet súlyosságának megfelelő nyomtatékos intézkedések tétesszenek.

Németország és Lengyelország érdekeinek megóvása. Németországnak és Lengyelországnak az export megnehezítése semmiféle hasznot nem hajtana, csak a magyar termelés megszorítását jelentené. Az élőponttynak a nagy távolságra való szállításának kockázata és költségessége ugyanis a lengyelországi és németországi termelőköt megóvjá attól, hogy piacuk a magyar áruval elárasztassék. Erre a legjobb bizonyíték az, hogy a németországi és lengyelországi halárak mindig jóval magasabbak a magyar és osztrák ponty áránál. Viszont éppen az ottani magas árak igazolják, hogy a lakosság széles rétegének jelentős szükségletét képezi az élő ponty. Lengyelország és Németország tehát a termelőinek érdekeit nem szükséges hogy védelmezze, mert azok a nagy távolság és az áru kényes természeténél fogva eléggé védve vannak. Viszont az ország érdekét képezi, hogy fogyasztóit a hiányzó cikkekkel el tudja látni és ne kényszerítse azokat egészen abnormális árak fizetésére. Az illető országok jól tudják, hogy a magyar termelésnek ép olyan drága a takarmány, (kukorica, lupinus) mint Németországban és Lengyelországban, tehát bizonyos minimális termelőárakhoz ragaszkodnia kell. Figyelembe kell venni az illető országoknak azt is, hogy ők más cikkekben sokkal nagyobb kivittel bírnak Magyarország felé, mint fordítva s így nem méltányos, hogy a mi csekélyszámu exportcikkünk kivételét is lehetlenné tegyék. Figyelembe kell venni továbbra azt is, hogy a tervezett vámemelések a 20.000 koronás termelői árakkal szemben 30—40%-os abnormális tiltóvámokat képeznek. Végre figyelembe veendő az is, hogy Lengyelország azon néhány cikkre, amelynek érdekében legutóbb a magyar delegáció fenn járt, éppen a két állam között fennálló szívélyes viszonynál és a fentebb előadott okoknál fogva előzékeny magatartást tanusított és így a vámemeléssel csak az élő ponty esnék különösen kedvezőtlen elbánásban. Végül fel kell hívunk a figyelmet arra is, hogy az exportált halmennyiség ára az illető országra nézve olyan csekély összeget jelent (országanként 8—10 milliárd termelői árat), hogy nem volna érdemes emiatt a csekély összegű import miatt Magyarország sok ezer holdat kitevő tógazdaságaira súlyos csapást mérni. Az exportált élőponty ottani árának jelentős részét a lengyelországi és németországi vasutaknak kifizetett fuvardíj és szállítási költségek teszik ki.

Mai helyzet, konkrét javaslatok. Németország 15 aranyárkás vámját 30 aranyárkára emelte fel az autonóm vámtarifában. Az előadójavaslat a 15 aranyárkás vám fenmaradását javasolta és ezt a törvényhozás az első szavazás alkalmával el is fogadta, amikor néhány lapszerkesztő féktelen agitációja és körlevelének

megevesztő hatása alatt váratlanul a második és harmadik szavazásnál az előadó javaslata ellenére a vámot megkésztették. Lengyelország 6—10 szeres vámemelés tervével foglalkozik, vagyis az áru teljes értékét akarja kivetni vámként, ami a legridegebb álláspontot jelentené. Ezzel szemben tisztelettel utalunk a fent előadottakra, mely szerint a kivétel teljesen lehetlenné válnék, ha a 16 zlotys vám vagy a 15 aranyárkás vám felemeltnék, miért is tisztelettel kérjük, hogy a vámok emelését a legnyomatékosabb eljárással megakadályozni kegyeskedjék, mert máskülönb Magyarországon olyan virágzó termelése pusztul el, ami egyébként nem használható területek kihasználását oldja meg.

Különösen Lengyelországgal szemben, amely Magyarország részéről fix behoztali kedvezményeket élvez, tisztelettel kérjük szükség esetén represszáliák alkalmazásával is eljárni. Németországban a német vámemelés október 1-én lép életbe s minthogy a német szerződés tárgyalása és főleg a majdan kötetendő szerződés életbeléptetése az ideai téli szállítási idény előtt bizonyára nem fog bekövetkezni, kérjük a legnagyobb nyomatékkal odahatni, hogy a vámemelés az új szerződés életbeléptetéséig felfüggesztessék.

Ismételten utalva a magyar pontytermelés válságos helyzetére, vagyunk Nagyméltóságodnak mely tiszteletünk kifejezése mellett

Budapest, 1925 szeptember 28-án. „Országos Halászati Egyesület”. Dr. Dobránszky Béla s. k. alelnök, Fischer Frigyes ügyv. titkár.

*

Lapzártakor értesültünk, hogy a lengyel vámokat tényleg tizszeresére felemelték.

F.

VEGYESEK.

Élő halak befagyása. A hűtőtechnika kitünő mestere Pictet genfi tanár kísérletileg is igazolta, hogy az állati élet nagy hidegben időlegesen szünetelhet, anélkül, hogy a halál bekövetkeznék.

Pictet több édesvízi halat fokozatosan jéghideg vízbe tett 24 órára. (0° C) A halak ebben egészen jól érezték magukat. Ezután tovább hűtötte az edényt, úgy, hogy a víz jégtömbbé vált, melybe a halak befagyagtak.

Ezt a jégtömböt a hűtőhelyiségben 2¼ hónapig tartotta állandóan — 20° C hőmérsékleten, majd gondosan, nagyon lassan felmelegítve megolvasztotta. A halak föléledtek és vígan uszáltak az olvadó jég között. A — 20° C körülbelül a legalacsonyabb hőfok, melyet édesvízi halak elviselnek. Békák — 28°, bizonyos vízi-szalmandrák — 50° C-t is eltűnnek.

(Zeitschr. f. Kälte-Industrie, Allg. F. Ztg. 1925. 54. 1.)

ÁLLÁST KERES

hosszabb tó- és erdőgazdasági gyakorlattal rendelkező, intelligens, szakképzett erdész.

Cime a kiadóhivatalban megtudható.

HALÁSZMESTERI

vagy tőkezelői állást keres hosszú gyakorlattal rendelkező, hozzáértő 35 éves, nős, mérlegképes, önálló és szakavatott munkaerő, aki a haltenyésztés, a halászat, a tőkezelés és a halszállítás, valamint a hálókötés és hálójavítás minden ágában jártas. — Cim:

ifj. MÉSZÁROS LAJOS

tógazdasági főhalászmester
Levice (Léva) Slovenskó.

„Azé a hal, aki kifogja.“ A napilapokban többször olvastunk már olyan halászati vonatkozású közleményeket, melyek, enyhén szólva, hozzá nem értésről tanuskodnak. Ilyeneknek meg sem ütközünk. Nemrégiben azonban egyik fővárosi lap fenti címmel a következőket közölte: „Csermus Lajos molnárségéd állott ma rablás büntetével valóval a Csengey-tanácsa előtt, mert Papp Józsefnek a lágymányosi halastavában halászott s mikor észrevették, a kifogott halakkal elmenekült. A bíróság Csermust felmentette, azzal az indoklással, hogy ha a hal a vízben van és onnan kifogják, ez még nem lopás, mert hisz akkor még nincs tulajdonosa.“

Távol áll tőlünk ama szándék, hogy bírói ítéletet kritika tárgyává tegyünk. Mindazonáltal csupán ez újsághirre támaszkodva annyit legyen szabad megjegyeznünk mégis, hogy a vízben levő halak között tulajdonjogi szempontból a halászati törvény alapján különbséget kell tennünk: a nyílt vízben (folyóban) uszkaló halnak, addig, amíg onnan ki nem fogják, valóban nincsen tulajdonosa, ami természetes, hiszen a hal szabadon uszik és nem respektálja még az országhatárokat sem. Zárt vízben azonban más a helyzet. Innen a hal máshová nem juthat, és így van tulajdonosa, akkor is, amikor még ki nem fogták. — Ha a fenti újságcikkben közölt indokolás megállhatna, akkor minden tógazdaságból büntetlenül fogdoshatná ki bárki a halakat. A szóban forgó lágymányosi tó ugyanis kétségtelenül zárt vizű tógazdaság.

IRODALOM — KÖNYVISMERTETÉS.

Sporthorgászat. Igaz örömmel tudatjuk sporthorgász-olvasóinkkal, hogy fenti címmel a Budapesti Sporthorgászok Egyesülete lapot indított meg, mely egyik legkiválóbb sporthorgászunk: Csörgey Titusz szerkesztésében jelenik meg. A lap szerkesztője jól ismert természetbúvár s a m. kir. Madártani Intézet igazgatója. Tagja az Országos Halászati Egyesületnek is. A Halászatnak régi munkatársa.

Az új testvérnapot szeretettel üdözljük.

Dr. U. E.

A szerkesztő felhívása.

Felkérjük mindazokat, akik a Balaton pontyosításához még lapunkban hozzászólni kívánnának, sziveskedjenek kézírataikat folyó hó végéig a szerkesztőséghez eljuttatni, hogy az e kérdés körüli vitát lezárhassuk. A még beérkező kéziratok leközlése után a szerkesztőség valamennyire reflektálni fog.

Árjegyzésünket a jövőben az egyesület legutolsó választmányi ülésének határozata szerint, az O. H. E. titkársága a vásárcsarnoki árjegyzésektől függetlenül, a legmegbízhatóbb adatok alapján fogja közölni. Ezuttal azonban, technikai okokból, a vásárcsarnoki árjegyzéseket közölhetjük csak.

Hivatalos árjegyzés. A vásárcsarnokok igazgatósága részéről kiadott jelentés szerint szeptember hó első felében lanyha forgalom változatlan árakkal, a hó második felében közepes forgalom ingadozó árakkal volt.

Nagyban való eladásnál élő halban a ponty 25,000—45,000, csuka 25,000—30,000, kecsge 30,000 K-val volt jegyezve kgr-onként. Jegelt halban a ponty 10,000—35,000, harcra 40,000, csuka 14,000—32,000, süllő dunai 16,000—50,000, fogas dunai 40,000—80,000, süllő balatoni 45,000—55,000, fogas balatoni 1—2 kg-ig 50,000—65,000, 2—3 kg-ig 60,000—75,000, 3 kg-on felül 70,000—90,000, keszeg balatoni 6,000, ón hal 12,000—25,000, márna 12,000—30,000, kecsge 25,000—60,000, apró kevert hal 3,000—8,000 K között ingadozott kilogrammonként.

Kicsinyben való árusításnál az áringadozásokat koronában és kilogrammban az alábbi összeállítás mutatja:

	1925. szeptember 2.		1925. szeptember 26.	
	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon
a) Édesvízi (élő) hal:				
Ponty, nagy	50000—60000	40000—50000	40000—50000	36000—45000
„ kicsiny	30000—50000	35000—40000	25000—40000	25000—35000
Harcra, nagy	—	—	—	—
„ kicsiny	—	—	—	—
Csuka, nagy	—	—	35000—40000	40000—40000
„ kicsiny	—	—	26000—35000	—
Süllő dunai	—	—	—	—
Fogas dunai	—	—	—	—
Kárasz	25000—30000	—	20000—20000	—
Compó	—	—	—	—
Márna	—	—	—	30000—40000
Keszeg	—	—	—	—
Kecsge, nagy	—	—	—	—
„ kicsiny	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	—	—	—
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:				
Ponty, nagy	25000—40000	30000—35000	25000—35000	25000—35000
„ kicsiny	14000—30000	20000—25000	18000—25000	16000—25000
„ felvagdálva	30000—60000	30000—40000	30000—60000	38000—50000
Harcra, nagy	60000—100000	50000—60000	60000—90000	—
„ kicsiny	40000—50000	30000—40000	35000—60000	38000—50000
„ szeletelve	60000—120000	80000—100000	70000—120000	80000—100000
Csuka, nagy	30000—40000	30000—40000	30000—40000	30000—35000
„ kicsiny	20000—30000	20000—30000	20000—30000	18000—25000
Süllő dunai	30000—50000	25000—40000	24000—50000	20000—30000
Fogas dunai	55000—100000	40000—60000	50000—80000	—
Süllő, balatoni 1 kg-ig	40000—60000	50000—60000	30000—50000	50000—60000
Fogas balatoni 1—2 kg-ig.	55000—70000	60000—60000	50000—60000	50000—80000
2—3 kg-ig.	65000—80000	70000—70000	60000—70000	70000—80000
3 kg.-on felül	75000—100000	—	75000—80000	—
Keszeg, balatoni	10000—15000	10000—12000	10000—12000	8000—12000
Keszeg dunai	12000—12000	5000—12000	5000—12000	6000—12000
Garda, balatoni	—	—	—	—
Ónhal (balin) balatoni	—	—	—	—
Kárasz	8000—14000	10000—15000	10000—14000	8000—20000
Compó	20000—25000	—	20000—30000	—
Márna	20000—40000	25000—30000	20000—40000	30000—35000
Tok	—	—	—	—
Kecsge, nagy	60000—80000	—	80000—90000	60000—70000
„ kicsiny	40000—60000	—	40000—70000	40000—50000
Apró kevert hal	8000—16000	—	4000—16000	18000—25000
Pisztráng	—	—	—	—

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

F. W. LÜHRIG A.-G. GÖTTINGEN

SPORT- ÉS HORGÁSZÓ-ESZKÖZÖK GYÁRA

Világos és sötét bambusz-, Hickory-, Greenhart- és gerelyfából készült, valamint Tonkin-horgászbötkök, dobó-, fonó- és csukahorgászásra szolgáló hasított horgászbötkök, fa- és fémcsévék, olasz és közönséges fonócsalik, mesterséges csalétekhalak és legyek, mindenfajta pedzök és horgok, elsőrendű kender- és selyemhorgászsínórok, halaskosarak és vedrek, kender- és drótszakok stb. különleges gyártása.

Képes árjegyzéket kívánatra, mintátszámla ellenében küldünk.

Képviselőt keresünk!

Képviselőt keresünk!

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDELMI R.-T.

Központi iroda:
BUDAPEST, V., BÉLA-UTCA 8.
Telefon 79—46. és 113—52.

Budapesti kereskedelmi telep és raktár:
BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCA 3.
Telefon nappal: József 48—48, éjjel: Budafok 128.

Veszünk és eladunk mindenfajta halat minden mennyiségben, szállítunk saját tógazdaságainkból kitenyésztett gyorsnövésű, nemes egy- és kétnyaras tenyészpontyot és tenyészanyapontyokat.

HALÁSZHÁLÓK

legjobb minőségű, 3—2-sodratú, hosszú-szálú kenderfonalból készült, úgyszintén, haláshálók, inslég, horog, halász-cérnák készen és megrendelésre kaphatók.

HIRSCHFELD ÁRMIN
DEBRECEN, JÓZSEF KIR. HERCEG-U. 38.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA RÉSZV.-TÁRSASÁGNÁL BUDAPEST

Főüzlet:
IV., Ferenc József-rakpart 6-7.
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között.
Telefon: József 61-48.

Fiókiüzlet:
VII., Thököly-út 16.
A Keleti pályaudvar indulási oldalával szemközt.
Telefon: József 61-17.

Központi iroda:
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 20.

Halászlé és gazdasági felszerelések:

halászcsonakok, haltartók, csónakbarkák, apacsutok, nádvágókések, csáklók, húzó- és kormányvezetők (kőrisfából), sport- és luxuscsónakok, evezők. **Kötélárúk:** ruhaszártókötél, rudalókötél, nyakló, marha- és borjúkötél, istráng, szántógyeplő, nyereg stb. gyártása és eladása

Az árak kiválóságáról személyesen meggyőződhet!

HIRMANN ISTVÁN IPARTELEPEI VÁC

Telefon: 179-51. **KÓSDI-ÚT 52.** • (Vasút mellett.) • **TELEFON 72.** Kérjen árajánlatot!

ZIMMER FERENC HALKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRS.

BUDAPEST
KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

TELEFON { Közp. Vásárcsarnok: József 48—94.
Iroda Várház-körút 13. " 35—39.
Fiók-üzlet József-tér 13. " 150—65.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelt halat.

HALÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG HALNAGYKERESKEDELS

TELEFON nappal: JÓZSEF 113-54.

BUDAPEST

TELEFON éjjel: JÓZSEF 49-06.

ÁRUSÍTÓ HELY:
IX., KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

KÖZPONTI IRODA:

TELEP ÉS IRODA:
IX., CSARNOK-TÉR 5. SZÁM.

V., SZÉCHENYI-UTCA 1.

TELEFON: 154-44, 154-45.

MEGVESSZÜK tógazdaságok egész haltermését, SZÁLLITUNK a Magyar Tógazdaságok Részvénytársaság kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh és bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat és megtermékenyített fogassüllőikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.